

60ns nummer: 025.002007

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Transformatieplan Mentale Gezondheid & Veerkracht
Commissie	Boarger en Mienskip
Collegebesluit d.d.	30 september 2025
Portefeuillehouder	Marianne Poelman
Team	Beleid Sociaal Domein
Adviseur	Titia Van der Ploeg

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. De overeenkomst Transformatie plan met zorgverzekeraar Zilveren Kruis als deelnemende partij te ondertekenen ten behoeve van het vrijkomen van de middelen uit het landelijke IZA transformatiebudget.
2. De overeenkomsten Transformatieplan van de deelnemende partijen met zorgverzekeraar Zilveren Kruis als Financier te ondertekenen als financier.
3. Wethouder Poelman te machtigen om de overeenkomst Transformatieplan met zorgverzekeraar Zilveren Kruis te ondertekenen als deelnemende partij en achttien keer als financier.
4. de gemeenteraad via actieve info te informeren

Toelichting/achtergrond

In 2022 hebben 11 landelijke partijen, waaronder de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. In het IZA staat opgenomen dat elke zorgkantorregio een regiobeeld en vervolgens regioplan moet opstellen. In december 2023 is het Friese regioplan vastgesteld met daarin 4 opgaven voor de regio. Deze opgaven zijn: Gezond opgroeien en leven, Gezond ouder worden, Mentale Gezondheid en Veerkracht en toekomstbestendig Medisch Specialistische Zorg. Deze 4 opgaven kunnen niet gerealiseerd worden zonder 5 fundamenteën, te weten het versterken van de eerste lijn, het versterken van de sociale basis, digitalisering, arbeidsmarkt en inwonertparticipatie.

In november 2024 is de VNG uit het Integraal Zorgakkoord (IZA) gestapt, omdat na 2 jaar nog niet was voldaan aan de voorwaarden waaronder de VNG akkoord is gegaan met het IZA. Eén van de voorwaarden was gelijkwaardigheid. In februari van dit jaar is aan deze voorwaarde voldaan en is de VNG weer aan de onderhandeltafel van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) en daarmee het IZA gestapt.

Mentale Gezondheid & Veerkracht

In Fryslân zijn partijen verder gegaan met het regioplan. De afgelopen twee jaar is hard gewerkt aan een plan om de zorg en ondersteuning aan mensen met mentale problemen anders in te richten. Dit heeft geresulteerd in een transformatieplan Mentale Gezondheid & Veerkracht (MG&V). In dit plan, dat uitgaat van een wijkgerichte aanpak, is veel aandacht besteed aan het verschuiven van de zorg & ondersteuning naar het 'gewone' leven in de wijk. Voor gemeenten betekent dit inzetten op preventie en het inrichten van laagdrempelige steunpunten tot en met het samenwerken met de GGZ-zorgorganisaties voor mensen met een ernstige psychische aandoening. In april van dit jaar heeft het college van B&W ingestemd met de inhoudelijke lijn en het indienen van het transformatieplan MG&V bij de zorgverzekeraars om in aanmerking te komen voor zgn. transformatiegelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld bij het IZA. Op 28 augustus hebben de 2 beoordelende zorgverzekeraars en de mede beoordelende gemeente het transformatieplan goedgekeurd, waarmee voor Fryslân een bedrag van ruim €40 miljoen is gemoeid.

Om daadwerkelijk te kunnen beschikken over de gelden die aangevraagd zijn met het transformatieplan, moet de Nederlandse Zorgautoriteit een beschikking afgeven en moet één gemeente namens de deelnemende gemeenten een SPUK Transformatie aanvragen. Om zowel de beschikking als de SPUK middelen te kunnen ontvangen is het nodig dat alle deelnemende partijen een overeenkomst afsluiten met de preferente zorgverzekeraar. De overeenkomst is een herbevestiging van de lijn die al vastgesteld is door het colleges met het indienen van het plan: de inhoud, financiën, kpi's en governance.

SPUK Transformatie

Voor het beheer van de SPUK Transformatiemiddelen moet een kassier aangesteld worden namens alle deelnemende gemeenten. Aangezien Súdwest-Fryslân trekker is van de opgave MG&V, is deze rol ook bij Súdwest-Fryslân belegd. De SPUK Transformatie wordt door één gemeente aangevraagd namens de andere deelnemende gemeenten.

Als Kassier draagt Súdwest-Fryslân onder andere zorg voor het verdelen van de middelen naar de deelnemende gemeenten en welzijnsorganisaties als de in het plan benoemde Kritieke Prestatie-indicatoren (KPI's) zijn behaald.

Het is hiervoor noodzakelijk dat er een aparte administratie wordt ingericht om de geldstromen goed te laten verlopen.

Tijdens de implementatieperiode informeert het college de raad over de voortgang van de werkagenda MG&V.

Versterken Sociale Basis

Naast een plan voor MG&V is er door alle 18 gemeenten en de Friese Preventie Aanpak (FPA) ook gewerkt aan een transformatieplan om de sociale basis te versterken. Om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen maken is het nodig om de sociale basis te versterken. Alleen dan kan deze transformatie plaatsvinden. Het plan versterken sociale basis richt zich op vier pijlers, te weten de gezonde wijkaanpak, welzijn op recept, dorps- of wijkondersteuners en ontmoetingsplekken. Dit plan is op 4 juli ingediend ter beoordeling om in aanmerking te komen voor transformatiegelden. Op 29 augustus jl. is de beoordeling van deze transformatieaanvraag ontvangen waarin er voor een aantal onderdelen aanvullende informatie werd gevraagd. Op 3 september jl. is er een mondelinge toelichting gegeven door De Friesland/Zilveren Kruis op de gevraagde aanvullende informatie waarna er hard gewerkt is om op korte termijn de aanvullende vragen goed te kunnen beantwoorden. In die periode kwamen er ook al berichten dat de middelen voor transformatiegelden snel op raakten.

Op 12 september jl. is de reactie op de aanvullende vragen versneld ingediend. Op maandagavond 15 september jl. werd het landelijke bericht gedeeld dat er per direct geen transformatiegelden IZA meer beschikbaar zijn voor plannen die nog niet zijn goedgekeurd, behoudens reserveringen voor de thema's Mentale Gezondheidsnetwerken, Zorgcoördinatie en Spreiding & Concentratie.

Op 19 september jl. is er een formele reactie ontvangen op het indienen van de aanvullende informatie van Zilveren Kruis. In de mail wordt aangegeven dat het plan nog wel beoordeeld wordt, de termijn waarop dit zal gebeuren is nog niet bekend. Ook wordt in de reactie aangegeven dat de pot leeg is. Gezien alle inspanningen vanuit de hele provincie, stellen we het op prijs dat ons plan opnieuw beoordeeld wordt. Op dit moment is er nog veel verwarring en onduidelijkheid over de verdere ontwikkelingen rondom de transformatiemiddelen.

Zoals hierboven al aangegeven is het versterken van de sociale basis een voorwaarde om de transformatie die nodig is in de zorg te kunnen bereiken. Als de sociale basis niet voldoende wordt versterkt, vormt dit een risico voor het slagen van het plan Mentale Gezondheid & Veerkracht. Gelukkig gebeurt er al heel veel in Fryslân en zeker ook in onze gemeente op dit gebied. In het onlangs bereikte Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) is er ook aandacht voor het versterken van de sociale basis, maar de financiële middelen die daarmee gemoeid zijn, lijken niet voldoende om de beweging die we in Fryslân willen maken te kunnen bekostigen. Om het plan daadwerkelijk uit te kunnen voeren, moet Fryslân op zoek naar aanvullende middelen. Vanzelfsprekend blijven we in gesprek met het Rijk, want als de transformatie ergens doorgang kan krijgen, dan is het wel in Fryslân!